

ภาษาเพื่อพัฒนาปัญญา

★ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง

บทคัดย่อ

บทความนี้มีความมุ่งหมายที่จะเสนอแนวการจัดการเรียนรู้ภาษาต่าง ๆ โดยเฉพาะ เพื่อเสนอแนะครูผู้สอนหรือผู้อ่านเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้หรือการสอนที่เน้นการสอนที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องเข้าใจผู้เรียนซึ่งเป็นเด็กเล็ก ทำอย่างไรจึงจะสามารถเข้าใจผู้เรียนได้ดี กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งครูผู้สอนจัดขึ้นอย่างเหมาะสมเป็นอย่างไร เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

ผู้สอนภาษาได้ระดับเริ่มต้นหรือเด็กเล็ก ต้องมีความเข้าใจทั้งด้านทฤษฎีการสอนภาษาและทฤษฎีการเรียนรู้ การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถหรือคุณภาพด้านการใช้ภาษาที่กำลังสอน และการเข้าใจผู้เรียน ผู้สอนส่วนใหญ่เข้าใจว่าการสอนเด็กเล็กควรเป็นสิ่งที่ง่าย ๆ ตรงไปตรงมาไม่ซับซ้อน แต่ในทางตรงข้ามเด็กทุกคนมีความรู้และประสบการณ์มากพอควร ผู้สอนจึงควรเข้าใจเทคนิควิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนได้อย่างไร เด็กมีศักยภาพและความสามารถที่จะคิดหรือทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่ไม่คาดคิด ครูผู้สอนจึงควรให้การสนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาการใช้ภาษาทั้งในชั้นเรียนและชีวิตประจำวัน การที่เด็กสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง ทักษะการสื่อสารและศักยภาพในการเรียนรู้จะพัฒนาอย่างรวดเร็วเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต

ABSTRACT

This article is about teaching and learning languages. It aims to help readers or teachers to make teaching more effective, by attending to learning and the world of the learners, and by understanding how classroom activities and teacher can create children's opportunities for learning.

The teacher of young learners requires an understanding of theoretical knowledge of teaching, increasing the quality of languages education and concentrating an children's abilities. Do not misleading to think that children will only learn simple languages. On the contrary, the teachers need to be highly skilled to reach into the children's world. They need to understand how children make sense of the world and how they learn. Children have huge learning potential and can always do more than we think they can. Teachers should support them in constructing meaning for every activities and language use in classes and daily life. They can use languages effectively and efficiently. Their communication skills as well as their potential would be developed.

สติปัญญาหรือปัญญาเป็นสิ่งที่เกิดคู่มาพร้อมกับมนุษย์ทุกคน จะมีมากขึ้นกับระดับอายุ ประสบการณ์ และการพัฒนา หากบุคคลใดได้รับการพัฒนาอย่างมีแบบแผนถูกต้อง การพัฒนาด้านสติปัญญาจะเจริญขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ การ์ดเนอร์ (Gardner 1993) นักวิชาการที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักดีเกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้เสนอแนวพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ตามทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) การ์ดเนอร์กล่าวว่าแนวทางการพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์มีหลายด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ตรรกและคณิตศาสตร์ มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหวร่างกาย ดนตรีและจังหวะ ความเข้าใจตนเอง ด้านมนุษย์สัมพันธ์ และความเข้าใจธรรมชาติ การพัฒนาด้านภาษาเป็นฐานในการพัฒนาด้านอื่น ๆ เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้คนรอบข้างเข้าใจได้ว่า เราคิดอะไรทำอะไรได้หรือไม่ เข้าใจหรือไม่ สื่อสารกับทุกคนให้เข้าใจได้ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา

สติปัญญาของมนุษย์ การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาเริ่มตั้งแต่เกิด และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนสามารถสื่อสารได้ด้วยทักษะการฟังและการพูด เด็กมีความสามารถในการสื่อสารระดับดังกล่าวอย่างดี ก่อนการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียน หากการพัฒนาด้านภาษามีความต่อเนื่องและถูกวิธี จะเป็นรากฐานการพัฒนาสติปัญญาของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ทุกด้าน ผู้ปกครองหรือผู้สอนภาษาจึงควรคำนึงและหาแนวทางในการสอนภาษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งมีหลายแนวทางที่น่าจะพิจารณา

การพัฒนาการเรียนรู้ภาษา

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ภาษา ได้ทำมาเป็นเวลานานและพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง นักภาษาศาสตร์ นักการศึกษา นักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ ตลอดจนนักวิจัยด้านภาษา ได้นำหลักวิชาการต่างๆ มาประกอบการศึกษาค้นคว้าภาษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการจัดการเรียนรู้ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เด็กบางคนไม่สามารถอ่านหนังสือได้ตามระดับชั้นที่ตนเรียนอยู่ มีผลกระทบต่อ การเขียนและการเรียนรู้วิชาอื่นๆ นักวิชาการจึงมาพิจารณาว่า การเรียนรู้ภาษาไม่น่าจะเป็นเรื่องที่ยาก เพราะเด็กจะเริ่มเรียนรู้ภาษาตั้งแต่แรกเกิด และมีความสามารถสื่อสารกับบิดามารดาและคนรอบข้างในครอบครัวได้ดี ก่อนเด็กเข้าสู่ระบบการเรียนในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีทักษะภาษาด้านการฟัง การพูด ในระดับสื่อสารได้ บางคนอาจมีทักษะการอ่านและการเขียนพื้นฐานเล็กน้อย แต่คำถามที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ ทำไมที่เด็กมีพื้นฐานความรู้การใช้ภาษาอยู่แล้ว ทำไมการเรียนการสอนภาษาจึงกลายเป็นเรื่องยาก เด็กไม่เข้าใจไม่สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องตามสถานการณ์ต่างๆ นักวิชาการด้านภาษาหลายท่านเริ่มสนใจและเริ่มค้นคว้าอย่างจริงจัง Kenneth Goodman (1986) ได้พบว่าสาเหตุที่ทำให้เด็กเรียนภาษาแล้วไม่เข้าใจ หรือกลายเป็นวิชาที่เข้าใจได้ยาก เพราะการเรียนการสอนไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติ การเรียนรู้ทุกอย่างไม่ยกเว้นการเรียนรู้ภาษา ต้องมีความหมายและเข้าใจได้รวดเร็วขึ้นหากมีประสบการณ์เดิมในเรื่องนั้นๆ เน้นการนำภาษาไปสื่อ

ความซึ่งกันและกันในรูปแบบของภาษาต่างๆ เช่นเด็กสามารถสื่อความหมายกับมารดาได้ว่าหิวโดยการร้องไห้ เด็กไม่ต้องใช้ภาษาพูด เป็นการใช้ภาษาอีกรูปแบบหนึ่งที่สื่อความหมายได้ แต่การสอนภาษาที่ผ่านมา ผู้สอนไม่คำนึงถึงความหมายของภาษา การสอนกลับสวนทางกันโดยการแยกสอนภาษาออกเป็นส่วนย่อยๆ เช่น เรื่องเสียง พยางค์ คำ และประโยค ฯลฯ เป็นต้น การเรียนรู้ภาษาโดยแยกส่วนย่อยๆ ทำให้ลำบากต่อการทำความเข้าใจ เด็กไม่สามารถนำประสบการณ์ทางภาษาที่มีอยู่มาช่วยทำความเข้าใจข้อความนั้นๆ ได้ ภาษาที่เคยใช้มาเป็นเวลาพอสมควรจนสามารถสื่อสารได้กลับกลายเป็นศาสตร์ใหม่ เน้นส่วนประกอบต่างๆ ของภาษา ซึ่งเด็กจะไม่เข้าใจหรือทำความเข้าใจยากเพราะไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับสัญลักษณ์ภาษาเหล่านั้นมาก่อน

ประเด็นดังกล่าวนี้จึงเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้ย้อนพิจารณาว่า ในการเรียนรู้ภาษาของเด็กจากบ้านนั้น เขาเรียนรู้มาได้อย่างไร เด็กใช้ภาษาอย่างมีความหมาย มีจุดประสงค์ในการใช้และภาษานั้นๆ ต้องเกิดจากความเข้าใจ

ของตนเองว่าใช้เพื่ออะไร ใช้กับใคร ดังนั้นแนวทางใหม่ในการสอนภาษาจึงควรเป็นการเน้นการจัดการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ภาษาที่มีความหมาย ก่อนที่เราจะแบ่งออกเป็นส่วนย่อยๆ ส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ภาษาให้เด็ก เช่น อ่านเรื่องให้เด็กฟังบ่อยๆ แนะนำให้อ่านหนังสือดีๆ เด็กเกิดความเคยชินกับสัญลักษณ์ และโครงสร้างภาษา เพื่อจะได้ข้อมูลต่างๆ มากขึ้น สนใจการอ่านมากขึ้น จะเป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนรู้ภาษาต่อไป ยิ่งอ่านมากได้เห็นแบบอย่างการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ มากขึ้น เด็กเรียนรู้ตามธรรมชาติ โดยเรียนรู้ไปทีละขั้นและเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ การเรียนรู้ภาษาในโรงเรียนจะน่าสนใจ เรียนรู้โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นศาสตร์ใหม่หรือยากแต่อย่างไร ยิ่งผู้สอนมีสื่อที่น่าสนใจ เด็กจะสนุกสนานกับการเรียนรู้และเรียนได้ผลดี การเรียนที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมีผลต่อเนื่องทั้งทางด้านการใช้ภาษา วัฒนธรรม และสังคม สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่ทำให้สามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างเข้าใจและนำไปใช้ได้ผลดี

Goodman (1986) กล่าวว่า การเรียนภาษานั้นจะยากหรือง่ายขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญดังต่อไปนี้

IT IS EASY WHEN:

It's real and natural.

It's whole.

It's sensible.

It's interesting.

It's relevant.

It belongs to the learner.

It's part of a real event.

It has social utility.

It has purpose for the learner.

The learner chose to use it.

It's accessible to the learner.

The learner has power to use it.

IT IS HARD WHEN :

It's artificial

It's broken into bits and pieces.

It's nonsense.

It's dull and uninteresting.

It's irrelevant to the learner.

It belongs to somebody else.

It's out of context.

It has no social value.

It has no discernible purpose.

It's imposed by someone else.

It's inaccessible.

The learner is powerless.

(Goodman: 1986, p.8)

จากแนวคิดของ Goodman (1986) ข้างต้น การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ภาษาต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญ เด็กทุกคนเข้าสู่ระบบโรงเรียนมาพร้อมกับความด้านรู้ภาษา โดยเฉพาะภาษาแม่ในระดับสื่อสารได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีความรู้พื้นฐานทักษะการฟัง การพูด ในระดับใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ยังขาดแต่ทักษะการอ่าน การเขียน ตามรูปแบบของภาษานั้น ๆ การสอนภาษาจึงจำเป็นต้องเน้นที่ความหมาย ให้ประสบการณ์การอ่านสัญลักษณ์ภาษาในรูปแบบการเขียนต่าง ๆ ให้มาก เด็กจะเกิดความเคยชินและเรียนรู้ตามไปโดยธรรมชาติ จากนั้นจึงแยกแยะรูปแบบ องค์ประกอบและโครงสร้างภาษาต่าง ๆ เชื่อว่าเด็กจะสามารถทำความเข้าใจและนำไปปรับใช้ได้ดีและมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ พีเอเจ (Piaget)

แนวคิดด้านการเรียนรู้ของ Piaget (Cameron 2001) นั้น สรุปว่าเด็กเป็นผู้ที่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา Piaget สนใจวิธีการเรียนรู้ของเด็กจากกิจกรรมต่างๆ ในสภาพแวดล้อมรอบตัว การเรียนรู้การแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นหรือการมีปฏิกิริยาโต้ตอบ ที่สำคัญปฏิกิริยาโต้ตอบเหล่านี้ มีผลต่อการพัฒนาความเจริญทางสมองของเด็กอย่างไร จากการทดลอง พีเอเจ เชื่อว่า การคิดวิเคราะห์ของเด็กเกิดจากการกระทำหรือปฏิกิริยาบางอย่างที่ให้ข้อมูลก่อน ระหว่างการกระทำหรือปฏิกิริยาเหล่านั้นเกิดขึ้นสมองจะเกิดการพัฒนาความคิดวิเคราะห์สถานการณ์เหล่านั้นเพื่อแสดงพฤติกรรมได้ตอบที่เหมาะสม จากทฤษฎีทางจิตวิทยา Piaget กล่าวถึงการพัฒนาของสมองอันมีผลมาจากการกระทำหรือการมีปฏิกิริยาโต้ตอบการกระทำทั้งหลายอยู่ 2 แบบคือ การลอกเลียนแบบ (Assimilation) เกิดขึ้นโดยเด็กทำตามพฤติกรรมบางอย่างที่เห็นเป็นต้นแบบโดยไม่เปลี่ยนแปลง แบบที่สองคือการพัฒนาความคิดและปรับใช้ (Accommodation) เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยมีการปรับหรือพัฒนาความคิดบางส่วนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม อาจมีพฤติกรรมที่ต่างออกไปจากเดิม เพื่อตอบสนองการกระทำหรือกิจกรรมนั้น ทั้งสองกระบวนการนี้ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมออกมาและกลายเป็นรูปแบบกระบวนการคิด โดยเฉพาะกระบวนการพัฒนาความคิดและ

ปรับใช้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ภาษา ในการเรียนรู้ของเด็ก Piaget ย้ำเด็กจะคิดและเรียนรู้จากการกระทำต่าง ๆ ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้ง 2 ทางดังกล่าวตลอดเวลา การเลียนแบบจะเกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่เด็กได้พบเห็นและทำตาม เช่น การรับประทานอาหาร อาจใช้เครื่องมือใช้ต่าง ๆ กัน พื้นฐานคือการใช้ช้อนตักอาหาร บางครั้งอาจใช้ส้อมช่วย หรือใช้ส้อมแทนได้เพื่อสะดวกกว่า เช่น ผลไม้หรืออาหารชิ้นเล็ก ๆ เฉพาะคำ เมื่อผู้ใหญ่จัดเตรียมส้อมให้ เด็กอาจใช้ส้อมตักเหมือนช้อน ต่อมาพบว่าส้อมมีลักษณะปลายแหลม จึงเปลี่ยนเป็นจิ้มอาหารแทน ตอนนี้การพัฒนาความคิดของเด็กเกิดขึ้น การพัฒนาจะต่อเนื่องจนเกิดการเรียนรู้โดยใช้ช้อนและส้อมร่วมกัน การพัฒนาความคิดและการเรียนรู้ดังกล่าวของเด็กจะพัฒนาขึ้นเมื่อเทียบกับการเรียนรู้ภาษา ตามแนวคิดการพัฒนการเรียนรู้และความคิดของ Piaget การพัฒนาจะเป็นไปตามลำดับและสิ้นสุดเมื่อมีความเข้าใจในกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคมที่เป็นรูปแบบ มีความเข้าใจในความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ตามแนวคิดที่เป็นเหตุเป็นผล เด็กจะพัฒนาที่แต่ละระดับจนอายุประมาณ 11 ปีขึ้นไป จึงจะสามารถมีความรู้ความคิดที่สมบูรณ์แบบ อย่างไรก็ตามทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาตามแนวคิดของ Piaget ยังคงย้ำว่า เด็กจะต้องพัฒนาไปตามลำดับขั้นตอน จะข้ามขั้นตอนไม่ได้ แต่ โดแนลด์สัน (Donaldson 1978) เชื่อว่าหากสอนโดยใช้ภาษาที่เหมาะสม มีจุดประสงค์และกิจกรรมที่ดี เด็กมีความสามารถในการพัฒนาการคิดและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ Piaget ไม่ได้ให้ความสำคัญคือด้านสังคมรอบตัวเด็ก ซึ่งต่างจากไวโกทสกี (Vygotsky) ซึ่งเน้นสังคมแวดล้อมมากในการเรียนรู้ของเด็ก

โดแนลด์สัน (Donaldson 1978) ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของ Piaget ที่ประเมินความสามารถและศักยภาพของเด็กต่ำกว่าความเป็นจริง การสอนหรือเสริมสร้างความรู้ให้แก่เด็กนั้น หากใช้รูปแบบภาษา สื่อการสอน กิจกรรมหรืองานที่เหมาะสมแล้ว เด็กมีความสามารถและศักยภาพในการคิดวิเคราะห์สูง ทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี แม้จะเป็นความคิดในระดับสูงที่มีรูปแบบหรือต้องใช้กระบวนการทำความเข้าใจด้วยตรรกวิทยา เด็กสามารถเรียนรู้ได้เช่นกัน สิ่งสำคัญในชีวิตของเด็กที่ พีเอเจ ไม่ได้

ความสำคัญคือสังคมที่แวดล้อม เด็กที่อยู่ในโลกส่วนตัว คิดแต่ส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเองมากเกินไป จะมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถต่างจากเด็กที่เรียนรู้จากสภาพแวดล้อมด้วย เด็กที่มีโอกาสสื่อสารกับเพื่อน ๆ หรือผู้ใหญ่ที่อยู่รอบตัว แนวคิดเกี่ยวกับด้านสังคมแวดล้อม กิจกรรมและพฤติกรรมต่างๆจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กได้ดีและมีประสิทธิภาพมากกว่า ไวกอซกี (Vygotsky 1978) ให้ความสำคัญการพัฒนาลักษณะนี้อย่างยิ่ง

ตามแนวทฤษฎีของพีเอเจ เชื่อว่าเด็กเป็นผู้ที่พยายามทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว (Sense-makes) เป็นผู้ที่จะตีหรือรื้อในการเรียนรู้ นักคิด และพยายามทำความเข้าใจสิ่งที่อยู่รอบตัวอย่างมีจุดประสงค์ และตั้งใจ ดังนั้นหากต้องการสอนภาษา หรือวิชาการใดก็ตามให้แก่เด็ก จึงควรจัดเนื้อหากิจกรรมและงานต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับประสบการณ์ของเด็ก จะเป็นการต่อยอดขยายความรู้ความเข้าใจของเด็กมากขึ้นและตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น หรือคำถามต่าง ๆ ของเด็กได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นสังคมและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้โอกาสเด็กในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ตามธรรมชาติ

ทฤษฎีการสอนภาษาของ ไวกอซกี (Vygotsky)

ไวกอซกี (1978) มีแนวคิดด้านการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาต่างจาก พีเอเจ ไวกอซกีเน้นสังคมแวดล้อมเด็ก ซึ่งปัจจุบันพบว่า ทฤษฎีด้านสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural theory) เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมาก อย่างไรก็ตามไวกอซกีไม่ได้ละทิ้งความแตกต่างระหว่างพัฒนาการของแต่ละบุคคล เด็กทุกคนเรียนรู้การสื่อสารเพื่อความอยู่รอดตั้งแต่แรกเกิด ด้วยภาษาในรูปแบบต่าง ๆ แต่การพัฒนาภาษาอย่างเป็นระบบเริ่มขึ้นเมื่ออายุประมาณ 2 ปี เด็กเริ่มใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การฝึกใช้คำที่หลากหลาย พฤติกรรมที่แสดงถึงความพยายามทำความเข้าใจกับภาษาที่พบได้ คือการพูดดัง ๆ กับตนเอง (Private speech) แสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสิ่งที่กำลังกระทำหรือกำลังเล่นอยู่ เมื่อโตขึ้นพฤติกรรมนี้จะลดลง เริ่มมีความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างการพูดทั่วไปในสังคมรอบตัว และการพูดเพื่อ

กระตุ้นความคิด (Inner speech) ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญต่อไปในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง พฤติกรรมนี้อาจพบเห็นได้กับผู้ใหญ่บางคน ซึ่งตกอยู่ในสภาวะที่คับขันหรือเพื่อย้ำความมั่นใจ อาจคิดและพูดดัง ๆ เพื่อย้ำความแน่ใจของตนเอง

ไวกอซกี (Vygotsky 1962) กล่าวถึงการพัฒนาภาษาพูดของเด็กก่อนจนถึงระดับพัฒนาเป็นภาษา โดยชี้ให้เห็นว่าภาษาหรือคำที่เด็กเล็กใช้แต่ละคำสื่อสิ่งใดบ้างในสมองของเด็ก เด็กระดับอายุนี้อาจพูดโดยใช้คำโดด ๆ แทนความหมายเป็นประโยคคำพูดในภาษาของผู้ใหญ่ เช่น พูดคำว่า นก อาจหมายถึงนกกำลังบิน นกเกาะบนต้นไม้ เป็นต้น ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของไวกอซกี จึงขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม มีผู้คนแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งต่างจากแนวคิดของ พีเอเจ ที่เชื่อว่าเด็กจะมีความกระตือรือร้น ในการเรียนรู้ในโลกของตนเอง ไวกอซกีย้ำว่า ผู้คนแวดล้อมช่วยในการเรียนรู้และก่อให้เกิดความคิดความสนใจ แสดงออกโดยการพูดระหว่างเล่น การอ่าน การตั้งคำถาม ผู้ใหญ่ต้องเป็นผู้ที่เข้าใจ ส่งเสริมหรือพัฒนาอย่างถูกทาง เด็กจะสามารถพัฒนาภาษาได้อย่างรวดเร็ว ความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กด้วยวิธีการสอนแบบต่าง ๆ สอนให้รู้จักคิดเป็นหลักการพื้นฐานในการพัฒนาสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด ด้วยการชี้แนะนี้เด็กจะเรียนรู้ได้เร็วและถูกต้องมากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเกิดขึ้นในส่วนของกระบวนการเรียนรู้ที่มีผู้ช่วยชี้แนะทำให้สามารถคิดวิเคราะห์ได้ซึ่งเรียกว่า Zone of Proximal Development (ZPD) ของเด็ก การสื่อสารระหว่างพ่อแม่และลูกเหล่านี้จะเป็นไปตามธรรมชาติ การสังเกตพฤติกรรมเด็ก พ่อแม่จะทราบทันทีว่าควรช่วยเสริมพัฒนาการได้อย่างไร ครูผู้สอนเช่นเดียวกันหากเข้าใจธรรมชาติ แนวทางการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนและสามารถช่วยเสริมความรู้ได้อย่างตรงประเด็น จะทำให้ผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ไวกอซกี ได้อธิบายความหมายของสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดจากการได้รับการชี้แนะ (ZPD) โดยเสนอว่าการวัดความสามารถและสติปัญญาของเด็กในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เด็กทำเอง ควรฝึกจากความสามารถและสติปัญญาของเด็กที่สามารถทำได้จากการได้รับคำแนะนำ

ช่วยเหลือจากผู้ที่มีทักษะความรู้ เด็กที่มีความสามารถในระดับเดียวกัน ได้รับการช่วยสนับสนุนเหมือนกัน อาจพัฒนาได้ไม่เท่ากัน เช่นการเรียนรู้ภาษา ครูผู้สอนให้ตัวอย่างประโยคพูดให้เด็กฟัง บางคนอาจสามารถพูดตามได้ถูกต้อง แต่บางคนอาจพัฒนาประโยคให้มีความหมายที่ต่างออกไป โดยใช้โครงสร้างเดิม

การเรียนรู้ที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งและเรียนรู้ที่จะคิดของเด็กจะพัฒนาได้ดี หากได้มีการ ปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ ภาษาเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาอย่างหลากหลาย จากนั้นเด็กจะสามารถคิดและแสดงพฤติกรรมของตนเองอย่างอิสระ จากการเรียนรู้โดยการเรียนแบบหรือคิดดัง ๆ ให้ตนเองได้ยิน จะเริ่มเป็นการคิดภายในสมอง ซึ่งเรียกว่า Internalization คือความสามารถคิดวิเคราะห์สำหรับ ไวกอสกี แล้ว ความสามารถนี้มีเพียงถ่ายโอนความคิดเท่านั้น แต่ถ้าสามารถคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล มีความหมายในกระบวนการของการคิดวิเคราะห์นี้ จะมีทั้งแนวคิดที่เกิดขึ้นเฉพาะตัวรู้จักแต่ตนเอง (Interpersonal) และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่น ๆ หรือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal)

แนวคิดด้านการเรียนรู้ภาษาของไวกอสกี

ตามความเชื่อของนักภาษาหรือตามแนวการสอนภาษา ต่างให้ความสำคัญของคำแต่ละคำและความหมาย ซึ่งในความเป็นจริง คำและความหมายมีความสำคัญในระดับหนึ่ง แต่ตามแนวคิดของ ไวกอสกีนั้น การสื่อความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ต้องอาศัยองค์ประกอบของโครงสร้างภาษา ผู้ใช้ภาษาจึงจะสามารถสื่อสารได้ถูกต้องตามกาลเทศะ แนวคิดเกี่ยวกับ ZPD ของ ไวกอสกี สามารถนำมาใช้ได้โดยผู้สอนภาษาควรวางแผนการสอนให้ชัดเจนจัดกิจกรรมหรือบทอ่านที่มีความหมาย จะทำให้เข้าใจการนำคำมาใช้ร่วมกันได้อย่างไร เทคนิควิธีการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนเป็นเช่นไรซึ่งเป็นแนวทางช่วยให้สามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างดี จะเป็นแนวทางกาจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของ บรูเนอร์ (Bruner 1990)

บรูเนอร์ (Bruner 1990) กล่าวว่า ภาษาเป็นองค์ประกอบหรือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้และสติปัญญาของมนุษย์ในสังคมต่าง ๆ เด็กก็เช่นเดียวกัน

การเจริญโตและพัฒนาการทางสติปัญญา โดยการใช้ภาษาเป็นสื่อจะเกิดขึ้นตลอดเวลา โดยผู้ใหญ่จะใช้เทคนิคการเสริมต่อความรู้ (Scaffolding) และทำกิจกรรมที่เสริมความเข้าใจทำให้เด็กเรียนรู้ได้ดี จากการทดลองใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ ผู้ปกครองสามารถใช้เทคนิคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องปฏิบัติดังนี้

1. ต้องพยายามให้เด็กสนใจงานหรือกิจกรรมที่ทำ
2. อธิบายงานหรือกิจกรรมให้ชัดเจน หรือแบ่งเป็นขั้นตอนเพื่ออำนวยความสะดวก และปฏิบัติถูกต้อง
3. ต้องพยายามให้เด็กปฏิบัติตามงานที่กำหนดเป็นลำดับไม่ขาดตกบกพร่อง เพื่อให้บรรลุจุดหมาย
4. ชี้นำประเด็นสำคัญของงานหรือชี้แนะการปฏิบัติบางประการ เด็กจะเข้าใจง่ายขึ้น ไม่ทำให้เด็กเกิดความรำคาญ

เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ ทั้งผู้ปกครองและครูผู้สอน สามารถนำไปปรับใช้ได้หลายสถานการณ์ แม้แต่การใช้เทคนิคการสอนนี้ในชั้นเรียน

อีกเทคนิคหนึ่งที่ บรูเนอร์ เสนอแนะคือ การเรียนรู้ตามรูปแบบและการทำกิจกรรมประจำ (Formats and routines) เป็นเทคนิคการสอนที่ต่อเนื่องกับการเสริมต่อการเรียนรู้ได้ อาจปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำหรือทำบ่อย ๆ เด็กจะเกิดความเคยชินและใช้ภาษารูปแบบนั้น ๆ ได้ในที่สุด กิจกรรมตัวอย่างเช่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นประจำ พร้อมพูดคุยตั้งคำถาม ได้ตอบ เด็กจะฝึกคิดและจดจำรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ด้วยในเวลาเดียวกัน ระหว่างการพูดคุยได้ตอบเด็กจะคิดวิเคราะห์ คาดเดาความหมายจากการอ่าน คาดเดาว่าเรื่องควรจะเป็นอย่างไรต่อไป หากผู้ใหญ่เข้าใจธรรมชาติของเด็กแต่ละคน ให้โอกาสเด็กได้คิดและเรียนรู้ตามระดับความสามารถอย่างเหมาะสม เด็กจะสามารถพัฒนาความคิด สติปัญญาได้อย่างเต็มศักยภาพ

การอ่านหนังสือร่วมกันระหว่างพ่อแม่และเด็กเป็นกิจกรรมที่พัฒนาสติปัญญาของเด็กลำดับตั้งแต่เด็กเล็ก อาจเป็นหนังสือภาพเป็นส่วนใหญ่ อักษรตัวโต ๆ และพ่อแม่เป็นผู้ที่ทำหน้าที่พูดและใช้ภาษาที่เป็นแบบอย่างให้เด็กได้เรียนรู้หลักการเสริมต่อการเรียนรู้จะใช้มากในขณะนี้ โดยพ่อแม่ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่อ่าน ชักถามหรือให้โอกาสเด็กเดาความหมายว่าควรจะเป็นอย่างไรต่อไป ซึ่งเด็กอาจได้ตอบ

ด้วยภาษาในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อเด็กโตขึ้นตามลำดับ บทบาทของพ่อแม่และเด็กจะเปลี่ยนไปเช่นกัน พ่อแม่อาจจะถามน้อยลง เพราะคำถามส่วนใหญ่กลายเป็นคำถามของเด็ก เพราะเด็กเริ่มเรียนรู้ภาษามากขึ้น เกิดความสงสัยหาความหมายหรือไม่เข้าใจโครงสร้างของภาษาที่พบใหม่ ๆ การให้โอกาสเด็กได้คิดวิเคราะห์คาดเดาการใช้ภาษาเช่นนี้ เปรียบเหมือนการเปิดช่องว่างรองรับความเจริญเติบโตของการใช้ภาษา (Space of growth) ซึ่งตรงกับแนวคิด ZPD ของไวทอสกี ที่เน้นการเรียนรู้ภาษาจากการใช้รับภาระที่แนะนำจากผู้รอบรู้ข้าง ทำให้เด็กสามารถทำความเข้าใจภาษาได้ถูกต้อง ซึ่ง บรูเนอร์ (อ้างอิงจาก Cameron, 2001) เสริมว่า การสอนภาษาด้วยกิจกรรมประจำลักษณะทำเป็นประจำ ประกอบการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจในการเลือกใช้คำสำนวนภาษารูปแบบต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาและการพัฒนาสติปัญญาของในเวลาเดียวกัน

คาเมรอน (Cameron 2001) ได้เสนอแนะองค์ประกอบการเรียนรู้ภาษาจากแนวทฤษฎีต่าง ๆ กล่าวพอสรุปองค์ประกอบการเรียนรู้ภาษาที่สำคัญ ๆ

1. การเรียนรู้ภาษาเด็กจะมีความอยากรู้อยากเห็น และต้องการทราบความหมาย เพื่อให้ตนเองเข้าใจเท่าที่ความสามารถหรือระดับความรู้ของตนซึ่งยังมีจำกัด และบางครั้งยังไม่เข้าใจชัดเจน ครูจึงมีความจำเป็นต้องจัดแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสม กิจกรรมที่น่าสนใจ จะทำให้เด็กสามารถเข้าใจภาษามากขึ้นและนำหลักการเหล่านั้นมาใช้

2. การเรียนรู้ภาษา เด็กทุกคนมีช่องว่างให้เติมเต็ม ช่องว่างดังกล่าวหมายถึงสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม การเรียนรู้ของเด็กได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับพัฒนาความเข้าใจภาษา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์การเรียนรู้จากผู้ชี้แนะ ศักยภาพเฉพาะบุคคล ต่างมีผลช่วยให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จต่างกัน กิจกรรมที่เสริมให้เด็กเรียนรู้และคิดวิเคราะห์ได้มากขึ้นคือ เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ (scaffolding) และการฝึกมาก ๆ เป็นประจำ (Routines)

3. เด็กจะสามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีขึ้น หากมีผู้ชี้แนะให้รู้จักตัวบ่งชี้ทางภาษา (Language cues) ในลักษณะต่าง ๆ ทักษะการสังเกตเหล่านี้ หากเด็กสนใจ

เข้าใจและนำไปใช้ได้ การเรียนรู้จะง่ายขึ้น และสามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีขึ้น

4. การเรียนรู้ภาษาของเด็กจะพัฒนาขึ้นเป็นลำดับเป็นสังคม หากได้มีโอกาสใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ในสังคม ทำให้เกิดความเชื่อมั่น ใช้ภาษาของตนเองได้อย่างมั่นใจ นอกจากนี้ยังขึ้นกับประสบการณ์การเรียนรู้หรือการใช้ภาษานั้น ๆ หากได้มีโอกาสใช้เป็นประจำ ได้พบเห็นรูปแบบภาษาที่หลากหลาย จะเป็นการเพิ่มประสบการณ์ด้านภาษามากขึ้น การเรียนรู้จะพัฒนาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของกู๊ดแมน (Goodman 1968)

กู๊ดแมนเป็นนักภาษาศาสตร์และการศึกษาอีกผู้หนึ่งที่สนใจการเรียนรู้ภาษา ได้พบปัญหาการสอนภาษาที่ไม่มีประสิทธิภาพเกิดคำถามตามมาว่า ทำไมเด็กซึ่งเรียนรู้ภาษาจากครอบครัวในระดับสื่อสารได้ แต่เมื่อเข้าสู่ระบบการศึกษา ความสามารถทางภาษากลับไม่พัฒนาเท่าที่ควร กู๊ดแมน มีแนวคิดสอดคล้องกับนักภาษาศาสตร์หลายท่าน โดยเฉพาะ ไวทอสกี จึงเริ่มงานวิจัยด้านการสอนภาษาตั้งแต่ช่วงปีทศวรรษที่ 60 ศึกษาเทคนิควิธีการอ่านของผู้อ่านแต่ละคน จนพบว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาผสมผสานในกระบวนการคิด วิเคราะห์เดาความ จนเข้าใจในสิ่งที่อ่าน กระบวนการอ่านจะดำเนินเป็นวงจรเริ่มตั้งแต่การอ่าน ผู้อ่านพยายามทำความเข้าใจและเลือกความหมายที่คิดว่าถูกต้อง (Selecting) ในบริบทภาษานั้น ๆ หากผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ จะยอมรับหรือสนับสนุนความหมายนั้น ๆ (Conforming) แต่หากอ่านแล้วเกิดมีข้อสงสัยจะกลับมาพิจารณาหรือวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่งและเข้าใจให้ถูกต้อง (Self-correcting) เมื่อเข้าใจก็จะยอมรับความหมายนั้น ๆ อีกครั้งหนึ่ง (Re-conforming) ระดับสุดท้ายผู้อ่านจะเข้าใจความหมายและเนื้อความ และเนื้อความที่อ่าน (Comprehending) วงจรนี้เรียกว่า กระบวนการอ่าน (Reading process) จากกระบวนการอ่านที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลจะต่างกัน บางคนมีพื้นฐานประสบการณ์มาก เข้าใจโครงสร้างภาษา รูปแบบภาษามากกว่า จะมีความสามารถในการอ่านสูงกว่า ผู้ที่มีกระบวนการอ่านต่ำ จะอยู่ในกลุ่มที่อ่านผิดพลาดมาก ไม่ทราบความหมายและใช้ภาษานั้น ๆ โดยไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง

จากการวิเคราะห์ความสามารถในการอ่าน กูดแมน ได้ทำการวิจัยด้านการสอนภาษาจนกลายเป็นแนวการสอนที่เป็นที่รู้จักทั่วไป คือ Whole Language Approach นักวิชาการไทยได้ให้คำแปลไว้หลายคำ เช่น การสอนตามแบบธรรมชาติ การสอนแบบมหภาค การสอนแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ และการสอนแบบองค์รวม โดยแนวการสอนนี้ กูดแมน จะมีหลักสำคัญในการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษา ตลอดจนความสามารถในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ซึ่งเท่าๆกัน เป็นการพัฒนาสติปัญญาในเวลาเดียวกัน แนวการสอนพอสรุปได้ดังนี้

1. การสอนภาษาต้องสอนจากเนื้อความที่มีความหมายให้ผู้เรียนได้เห็นภาพรวมก่อน จึงจะสอนส่วนย่อย ๆ ของภาษา เน้นให้เข้าใจโครงสร้างแต่ละแบบ ตลอดจนการนำไปใช้ในสังคมและชีวิตประจำวัน กูดแมน เน้นการใช้ วรรณกรรมเป็นสื่อการสอนภาษา
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องพิจารณาความสนใจของผู้เรียน หากผู้เรียนมีฐานะความสนใจแล้ว การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จสูง
3. การจัดการเรียนรู้ภาษาจะต้องให้ผู้เรียนมีโอกาสนำทักษะทางภาษาทั้ง 4 อย่างบูรณาการ ทั้งการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน ตลอดช่วงเวลาการสอน ให้เป็นไปตามธรรมชาติ ผู้เรียนจะได้มีโอกาสคิดวิเคราะห์และโต้ตอบได้เหมือนสภาพจริง
4. สภาพสังคมรอบตัวผู้เรียน มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ภาษา การใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สละสลวย ไพเราะ มีความหมายลึกซึ้ง ล้วนเป็นการแสดงให้เห็นสติปัญญาของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ เด็กที่เรียนรู้ภาษาเช่นแต่ละคนจะใช้ภาษาได้ในระดับต่าง ๆ กัน และระดับต่าง ๆ กัน และระดับความสามารถการใช้ภาษา ใช้คำที่เหมาะสม ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของสติปัญญาทั้งสิ้น
5. การอ่านและทำความเข้าใจในเนื้อความที่อ่าน แต่ละคนจะมีแนวทางในการคิดวิเคราะห์ตามแนวทางของตนเอง บางครั้งเนื้อความเดียวกันแต่ผู้อ่านมีความรู้และประสบการณ์ต่างกัน อาจจะไม่เข้าใจไม่เหมือนกันทั้งหมดแต่เนื้อความหลักจะจับประเด็นได้เหมือนกัน

แนวการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมปัญญา

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การจัดการเรียนรู้ภาษาทุกคนแนวทฤษฎีล้วนมีองค์ประกอบนำไปสู่การพัฒนาจากใช้สมองของเด็ก โดยเฉพาะเด็กเล็กซึ่งสมองยังมีข้อมูลไม่มาก หากได้รับการเลี้ยงดูและให้ข้อมูลที่ตีมีประโยชน์ เด็กนั้นจะมีพัฒนาการทางสมองได้อย่างเต็มศักยภาพการเรียนรู้ภาษาเป็นการสะสมเครื่องมือในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ผู้ที่มีความรู้พื้นฐานภาษาดี ทุกทักษะ โดยเฉพาะภาษาแม่ จะเป็นพื้นฐานให้ศึกษาศาสตร์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้แต่การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศก็ จะไม่ประสบปัญหา สามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว การแสดงออกด้วยการใช้ภาษาเป็นตัวบ่งชี้ด้านสติปัญญาได้อีก 1 รูปแบบ

เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ภาษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางการสร้างปัญญาแก่ผู้เรียนรู้ จึงขอเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้านภาษาและสติปัญญา ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ศาสตร์อื่น ๆ ในอนาคต การ จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสติปัญญา ได้แก่

1. การเรียนรู้ภาษาจากวรรณกรรม ทำให้ผู้เรียนได้แบบอย่างภาษาที่หลากหลายเข้าใจวิธีการขึ้นต้นหรือสรุปเรื่อง ควรใช้ภาษารูปแบบไหน การอธิบายตัวละคร สภาพแวดล้อม องค์ประกอบหรือฉากต่าง ๆ ของเรื่อง การดำเนินเรื่อง การสร้างปมปัญหา การแก้ปัญหา สำนวน ภาษาและคำศัพท์ที่น่าสนใจ ตลอดจนคติเตือนใจที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมนั้นล้วนสามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในอนาคตได้ทั้งสิ้น
2. ควรส่งเสริมให้รักการอ่านโดยการจัดกิจกรรมการอ่านหรือเล่าเรื่องที่นำเสนอใจให้เด็กฟังเป็นประจำหรืออาจเป็นกิจกรรมการอ่านหนังสือร่วมกันทั้งเด็กและพ่อแม่หรือครู ได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันได้มีการซักถามโต้ตอบและอธิบายขยายความก่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์ การคาดเดา ความหมายของเนื้อความภาษาที่อ่านนั้นอยู่ตลอดเวลา หากทำเป็นกิจกรรมประจำเด็กจะเกิดความเคยชินและรักการอ่านในที่สุด

3. กิจกรรมการอ่านร่วมกัน (Shared book experience) และการช่วยเหลือด้านการอ่าน (Assisted reading) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็กเพื่อเสริมความรู้ด้านภาษาและรูปแบบภาษาการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกทักษะการสังเกต การคิดวิเคราะห์จากการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) การตอบคำถาม การตั้งคำถาม ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาสติปัญญาของเด็กทั้งสิ้น

จากกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นล้วนจะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความสามารถด้านภาษาและสติปัญญา เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับความสามารถและสติปัญญาในระดับพื้นฐาน ทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้หรือเพื่อรับการพัฒนาอย่างถูกต้อง หากผู้รอบข้างเข้าใจ ค้นพบความ

สนใจ ความถนัด ความชอบและเทคนิควิธีการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนเสริมด้วยเทคนิคและการให้ข้อมูลที่เหมาะสมจากผู้ใหญ่หรือผู้ที่อยู่รอบข้าง เด็กจะเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ ทั้งร่างกาย สมองและสติปัญญา ผู้ใหญ่หรือครูผู้สอนต้องไม่ประมาทความสามารถของเด็กหรือประเมินความสามารถของเด็กต่ำกว่าความเป็นจริง คิดว่าเด็กยังเล็กอยู่ สอนอะไรก็ได้ อย่าสอนสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนเด็กไม่สามารถจะเรียนรู้ได้ แต่ในสภาพความเป็นจริง เด็กมีศักยภาพและมีประสบการณ์ภาษาโดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูดสูงกว่าที่เราคิดมาก หากได้รับการสอนและการชี้แนะที่ถูกต้อง เด็กจะพัฒนาสติปัญญาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- Bruner, J. **Acts of Meaning**. Cambridge, MA:Harvard University Press, 1990.
- Cameron, L. **Teaching Languages to Young Learners**. Cambridge University Press, Cambridge, U.K. 2001.
- Donaldson, M. **Child's minds**. London: Fontana, 1978.
- Eldredge, J. **Teaching Decoding in Holistic Classrooms**. New Jersey : Merrill, Printice Hall, 1995.
- Gardner, H. **Multiple Intelligences: The theory in practice**. Basic books, New York.
- Goodman, K.S. "Reading : A Psycholinguistic Guessing Game." In **Journal of the Reading Specialist**, 6. 26-35, 1967.
- Goodman, K.S. **The Psycholinguistic Nature of the Reading Process**. Detroit: Wayne State University Press, 1968.
- Goodman, K.S. "Whole Language Research: Foundations and Development". In **The Elementary School Journal**, 90. 207-221, 1989.
- Goodman, K.S. **What's Whole in Language**. New Hampshire, Heinemann. Educational Books, 1996.
- Goodman, K.S., Smith, E.B., Meredith, R. & Goodman, Y.M. **Language and Thinking in School : A Whole Language Curriculum**. New York : Richard C. Owen Publisher, Inc. 1987.
- Goodman, Y.M. "Roots of the Whole Language Movement." In **The Elementary School Journal**, 90, 113-127, 1989.
- Maguire, M. "Understanding and Implementing a Whole Language Program in Quebec." In **The Elementary School Journal**, 90, 143-159, 1989.
- Watson, D.J. "Defining and Describing Whole Language". In **The Elementary School Journal**, 90, 129-141, 1989.
- Weaver, C. **Reading Process and Practice : From Socio-psycholinguistics to Whole Language**. Portsmouth, Heinemann Educational Books, 1987.